Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0520U100281

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 07-07-2020

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Білих Олександр Петрович

2. Bilykh Oleksandr Petrovych

Кваліфікація: к. філол. н., 10.02.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор наук

Аспірантура/Докторантура: ні

Шифр наукової спеціальності: 10.02.01

Назва наукової спеціальності: Українська мова

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 29-06-2020

Спеціальність за освітою: 10.02.01 Українська мова

Місце роботи здобувача: Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка

Код за ЄДРПОУ: 02125415

Місцезнаходження: вул. Шевченка, 1, м. Кропивницький, Кіровоградський р-н., Кіровоградська обл., 25006, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 08.051.05

Повне найменування юридичної особи: Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Код за ЄДРПОУ: 02066747

Місцезнаходження: проспект Гагаріна, 72, м. Дніпро, Дніпропетровський р-н., Дніпропетровська обл., 49010, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка

Код за ЄДРПОУ: 02125415

Місцезнаходження: вул. Шевченка, 1, м. Кропивницький, Кіровоградський р-н., Кіровоградська обл., 25006, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 16.21

Тема дисертації:

1. Українська редакція церковнослов'янської мови кінця XVI-XVII ст.: проблеми інтерференції та морфологічного унормування.

2. Ukrainian Edition of the Church Slavonic Language of the End of the XVI–XVII cc.: Problem of Interference and Morphological Normalization.

Реферат/анотація:

1. Об'єктом дослідження – українська редакція церковнослов'янської мови кінця XVI–XVII ст. Мета – з'ясувати стан системи морфологічних норм змінюваних слів української редакції церковнослов'янської мови кінця XVI–XVII ст., виявити й описати особливості цієї системи порівняно зі старослов'янською та тогочасною українською літературною мовами, здійснити спостереження за особливостями впливу української мови на церковнослов'янську та з'ясувати, якою мірою цей вплив брав участь у формуванні морфологічних норм церковнослов'янської мови. Для досягнення мети застосовано загальнонаукові методи (спостереження,

аналіз, синтез, порівняння, індукцію, дедукцію, узагальнення) і власне лінгвістичні методи та прийоми: описовий із властивими йому прийомами зовнішньої та внутрішньої інтерпретації; прийом внутрішньої реконструкції порівняльно-історичного методу; зіставний метод, а також метод кількісних підрахунків. Під час збирання матеріалу дослідження застосовано процедуру створення механічних вибірок, розроблену в межах статистичного методу. Теоретичне значення роботи в тому, що її результати поглиблюють знання про структуру української редакції церковнослов'янської мови кінця XVI–XVII ст. загалом, про тенденції в її морфологічному розвиткові, а також про особливості її взаємодії з українською літературною мовою. Крім того, до наукового обігу введений матеріал, який до цього часу використовували лише частково. Практичне значення дослідження зумовлене тим, що його результати можуть бути використані в навчальній практиці під час викладання історичних мовознавчих дисциплін, а також для створення узагальнювальних праць з історії церковнослов'янської та української літературної мов і навчальних посібників. Наукова новизна роботи полягає в тому, що в ній уперше в українському мовознавстві на широкому матеріалі з'ясовано особливості словозміни в українській редакції церковнослов'янської мови кінця XVI–XVII ст. порівняно зі старослов'янською мовою та українською цього часу, виявлено й описано морфологічні норми української редакції церковнослов'янської мови досліджуваного періоду в тому вигляді, в якому вони представлені в стародруках. Через аналіз зафіксованих варіантів форм з'ясовано тенденції морфологічного розвитку української редакції церковнослов'янської мови кінця XVI–XVII ст. Доведено, що українська мова впливала на формотворення української редакції церковнослов'янської мови досліджуваного періоду. Виявлено чотири різновиди результатів цього впливу: 1) виникнення і (або) поширення нових варіантів традиційних форм; 2) фонетичні (графічні) особливості окремих форм; 3) підтримка тих особливостей у словозміні, які збігалися з українськими; 4) сприяння послідовному використанню форм, що кардинально відрізнялися від українських відповідників і слугували засобами протиставлення церковнослов'янської й української мов. Проведений аналіз дав змогу також з'ясувати, що вплив української мови відігравав значну роль у формуванні системи морфологічних норм української редакції церковнослов'янської мови кінця XVI–XVII ст. Виявлено, що серед нових варіантів форм в українській редакції церковнослов'янської мови досліджуваного періоду ставали поширеними й набували статусу варіантних норм ті утворення, які були загальноприйнятими (й не мали розмовного або регіонального забарвлення) в українській літературній мові того часу.

2. The object of study — Ukrainian Edition of the Church Slavonic Language of the End of the XVI-XVII cc. The aim is to clarify the state of the system of morphological norms of changing words of Ukrainian edition of the Church Slavonic language of the end of XVI-XVII centuries, to identify and describe the peculiarities of this system in comparison with the Old Slavonic and Ukrainian languages of that period, and to find out to what extent this influence participated in the formation of morphological norms of the Church Slavonic language. To achieve this goal, general scientific methods (observation, analysis, synthesis, comparison, induction, deduction, generalization) were used, as well as actually linguistic methods and techniques: the descriptive method with its inherent methods of external and internal interpretation; the technique of reception of internal reconstruction of the comparative-historical method; the comparative method, and the method of quantitative calculations. During the collection of the research material, the procedure of creating mechanical samples, developed within the statistical method, was used. The theoretical value of the research is that its results deepen the knowledge about the structure of Ukrainian edition of the Church Slavonic language of the end of the XVI-XVII centuries, in general, about the tendencies in its morphological development, as well as the peculiarities of its interaction with the Ukrainian language. In addition, the material has been introduced into scientific circulation, which has so far been used only partially. The practical value of the research is due to the fact that its results can be used in educational practice during the teaching of historical linguistics, as well as for the creation of generalized pieces on the history of Church Slavonic and Ukrainian languages and textbooks. The scientific novelty of the research consists in the fact that it is the first time in the Ukrainian linguistics the peculiarities of words inflection in Ukrainian edition of the Church Slavonic language of the end of XVI-XVII cc. are studied on the ground of a wide material selected through continuous sampling mainly from the old books in comparison with the Old Slavonic and Ukrainian languages of that period, the morphological norms of the Church Slavonic language of the studied period are identified and

described. Through the analysis of the fixed variants of forms, the tendencies of morphological development of Ukrainian edition of the Church Slavonic language of the end of the XVI-XVII centuries are found out. It is proved that the Ukrainian language influenced the formation of the Ukrainian edition of the Church Slavonic language of the studied period. The four varieties of the results of this influence were identified: 1) the emergence and/or spreading of new variants of traditional forms; 2) phonetic (graphic) features of certain forms; 3) support for those features in the word accidence that coincided with the Ukrainian ones; 4) promoting consistent use of forms that were radically different from Ukrainian counterparts and served as a means of contrasting the Church Slavonic and the Ukrainian languages. The analysis also revealed that the influence of the Ukrainian language played a significant role in the formation of the system of morphological norms of the Ukrainian edition of the Church Slavonic language of the late XVI-XVII centuries. It was revealed, that among the new variants in the Ukrainian edition of Church Slavonic language of the studied period, those formations that were generally accepted (had no colloquial or regional colour) in the Ukrainian language of that period became widespread and acquired the status of variant norms.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Білих Олександр Петрович
2. Bilykh Oleksandr Petrovych

Кваліфікація: к. філол. н., 10.02.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Білих Олександр Петрович
2. Bilykh Oleksandr Petrovych

Кваліфікація: к. філол. н., 10.02.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Поповський Анатолій Михайлович
2. Popovskyi Anatoliy Mykhailovych

Кваліфікація: д. філол. н., 10.02.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ніка Оксана Іванівна
2. Nika Oksana Ivanivna

Кваліфікація: д. філол. н., 10.02.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мойсієнко Віктор Михайлович

2. Moysienko Viktor Mykhailovych

Кваліфікація: д. філол. н., 10.02.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Попова Ірина Степанівна
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Попова Ірина Степанівна
Відповідальний за підготовку облікових документів	
Реєстратор	

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності

Юрченко Т.А.